

PRILOGA 1 (spremni dopis – 1. del):

Številka: 0070-86/2016
Ljubljana, 19. 2. 2016
EVA 2015-2711-0042
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Uredba o programu sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o pomenu ukrepov zmanjšanja navzočnosti naravnih virov sevanj – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 21/13 in 47/13 – ZDU-1G) in četrtega odstavka 45. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 - uradno prečiščeno besedilo, 70/08-ZVO-1B, 60/11 in 74/15) je Vlada Republike Slovenije naseji dne.... sprejela naslednji
SKLEP
Vlada Republike Slovenije je sprejela Uredbo o programu sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o pomenu ukrepov zmanjšanja navzočnosti naravnih virov sevanj.
Sklep prejmejo:
☐ Ministrstvo za zdravje, ☐ Ministrstvo za okolje in prostor, ☐ Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, ☐ Ministrstvo za finance, ☐ Ministrstvo za infrastrukturo, ☐ Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, ☐ Ministrstvo za javno upravo, ☐ Služba Vlade RS za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
dr. Damijan Škrk, direktor Uprave RS za varstvo pred sevanji, dr. Andrej Stritar, direktor Uprave RS za jedrsko varnost.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Vlade:

Milojka Kolar Celarc, ministrica/

5. Kratek povzetek gradiva:

Uprava za varstvo pred sevanji (URSVS) je leta 2006 pripravila Program sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o ukrepih za zmanjšanje izpostavljenosti zaradi prisotnosti naravnih virov sevanj (v nadaljevanju program) za obdobje do 2016. Na njegovi podlagi so bile izvedene meritve koncentracij radona v vzgojno-varstvenih ustanovah. Zato je URSVS pripravila predlog nove uredbe o programu sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o pomenu ukrepov zmanjšanja navzočnosti naravnih virov sevanj. Uredba je namenjena zagotavljanju varstva pred povečano izpostavljenostjo delavcev in posameznikov iz prebivalstva zaradi naravnih virov ionizirajočih sevanj na območjih in pri dejavnostih, kjer je povečano tveganje zaradi sevanja teh virov. S to uredbo se določajo obseg in pogostost pregledovanja delovnega in bivalnega okolja, ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti in merila za sprejemanje ukrepov. Izvajanje programa zagotavljata Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji (URSVS) in Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost (URSJV), in sicer:

URSVS na območjih oziroma dejavnostih, ki se nanašajo na kraške ali druge podzemne jame, rudnike, toplice, kopališča in druge vodne viri radona, letalske prevoze in druga območja oziroma dejavnosti, kjer so delavci oziroma posamezniki iz prebivalstva izpostavljeni radonu oziroma toronu ter njunim potomcem, sevanju gama ali kakršnikoli drugi izpostavljenosti zaradi naravnih virov v bivalnem okolju in na delovnih mestih.

URSJV na območjih oziroma dejavnostih, ki vključujejo ravnanje z materiali ali odpadki, ki imajo zaradi svojih lastnosti povečano vsebnost naravnih radionuklidov (NORM) ali imajo zaradi tehnološke predelave povečano vsebnost naravnih radionuklidov (TENORM), njihovo skladiščenje ali odlaganje in druge dejavnosti, ki vključujejo izpostavljenost NORM ali TENORM.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Izvajanje programa zagotavljata URSVS in URSJV.

Predloženi program je nadaljevanje programa, ki ga URSVS izvaja od leta 2006 in za to nameni približno 20.000 EUR letno. Sredstva v takem obsegu so načrtovana tudi v proračunu URSVS za leti 2016 in 2017 in ne gre za povečanje sredstev glede na proračun preteklih let.

Območja oziroma dejavnosti, kjer bo izvajanje programa zagotavljala URSJV, so v program vključena na novo. Za izvajanje programa bo URSJV namenila sredstva v višini približno 10.000 EUR letno v okviru obstoječega proračuna.

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave: 11.12. 2015

V razpravo so bili vključeni:

– predstavniki strokovne javnosti : ZVD Zavod za varstvo pri delu, d. o. o.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte): ZVD Zavod za varstvo pri delu, d. o. o. je imel pripombe predvsem glede tega, naj se nekateri pojmi v programu bolje opredelijo.

Upoštevani so bili:

– v celoti.

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Milojka Kolar Celarc
MINISTRICA

PRILOGA 3 (jedro gradiva):

PREDLOG (EVA 2015-2711-0042)

Na podlagi četrtega odstavka 45. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in o jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08 – ZVO-1B, 60/11 in 74/15) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO o programu sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o pomenu ukrepov zmanjšanja navzočnosti naravnih virov sevanj

1. člen (namen in vsebina uredbe)

- (1) Ta uredba določa program, ki je namenjen zagotavljanju varstva pred povečano izpostavljenostjo delavcev in posameznikov iz prebivalstva zaradi naravnih virov ionizirajočih sevanj na območjih in pri dejavnostih, kjer je povečano tveganje zaradi sevanja teh virov. S to uredbo se določajo obseg in pogostost pregledovanja delovnega in bivalnega okolja, ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti in merila za sprejemanje ukrepov.
- (2) Območja oziroma dejavnosti iz prejšnjega odstavka so:
 1. ravnanje z materiali ali odpadki, ki imajo zaradi svojih lastnosti povečano vsebnost naravnih radionuklidov (v nadaljnjem besedilu: NORM) ali imajo zaradi tehnološke predelave povečano vsebnost naravnih radionuklidov (v nadaljnjem besedilu: TENORM), njihovo skladiščenje ali odlaganje pri dejavnostih iz priloge, ki je sestavni del te uredbe, ter druge dejavnosti, ki vodijo do izpostavljenosti NORM in TENORM,
 2. kraške ali druge podzemne jame,
 3. rudniki,
 4. toplice, kopališča in drugi vodni viri radona,
 5. letalski prevozi,
 6. druga območja oziroma dejavnosti, kjer so delavci oziroma posamezniki iz prebivalstva izpostavljeni radonu oziroma toronu ter njunim potomcem, sevanju gama ali kakršnikoli drugi izpostavljenosti zaradi naravnih virov v bivalnem okolju in na delovnih mestih.

2. člen (sistematično pregledovanje)

- (1) Sistematično pregledovanje delovnega in bivalnega okolja obsega:
 1. meritve hitrosti doz sevanja gama in po potrebi analizo vzrokov za povečane hitrosti doz,
 2. meritve koncentracije radona oziroma torona, po potrebi meritve koncentracije njihovih razpadnih produktov, ravnotežnega faktorja in drugih parametrov ter analizo vzrokov za povečane koncentracije radona ali torona,
 3. meritve koncentracije aktivnosti naravnih radionuklidov v materialih, ki lahko vključujejo NORM ali TENORM, ter po potrebi meritve koncentracije aktivnosti naravnih radionuklidov v površinskih in podzemnih vodah v vplivnem območju dejavnosti, ki vključuje te materiale,
 4. meritve kozmičnega sevanja.
- (2) Vrsta in obseg meritev iz prejšnjega odstavka se izbereta tako, da se lahko oceni izpostavljenost delavcev ali posameznikov iz prebivalstva in presodi potreba po ukrepih za zmanjšanje izpostavljenosti.
- (3) Meritve izvede pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji, ki je za izvajanje teh meritev pridobil pooblastilo po zakonu, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost.

Po izvedenih meritvah pooblaščenec izvedenec varstva pred sevanji pripravi poročilo o meritvah z oceno izpostavljenosti delavcev ali posameznikov iz prebivalstva, ki vsebuje predloge za ukrepe varstva pred sevanji za zmanjšanje izpostavljenosti.

- (4) Sistematično pregledovanje delovnega in bivalnega okolja se zagotavlja predvsem tam, kjer so naravnim virom izpostavljeni otroci, mladina in druge občutljivejše skupine prebivalcev (npr. bolniki), ter tam, kjer je večja verjetnost, da lahko letne doze zaradi naravnega sevanja presežejo 1 mSv zaradi sevanja gama oziroma kozmičnega sevanja ali 6 mSv zaradi izpostavljenosti radonu in toronu ter njunim potomcem.
- (5) Na območjih oziroma pri dejavnostih iz 1. točke drugega odstavka 1. člena te uredbe izvajanje te uredbe zagotavlja Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost.
- (6) Na območjih oziroma pri dejavnostih iz 2. do 6. točke drugega odstavka 1. člena te uredbe izvajanje te uredbe zagotavlja Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji.

3. člen

(obseg in pogostost sistematičnega pregledovanja)

- (1) Letno se pregleda vsaj 20 objektov, ki so namenjeni izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa, in vsaj pet dejavnosti iz priloge te uredbe.
- (2) Dodatno se lahko pregledajo tudi drugi objekti oziroma ocenijo doze pri drugih dejavnostih, če je verjetno, da so delavci ali posamezniki iz prebivalstva izpostavljeni povečanemu sevanju zaradi naravnih virov.
- (3) Meritve in ocene doz iz prejšnjega člena se prednostno izvajajo v objektih, v katerih je zaradi strukture objekta oziroma sestave tal večja verjetnost za povečano izpostavljenost naravnim virom sevanja, in tam, kjer se lahko pričakuje povečana izpostavljenost zaradi dejavnosti, ki vključujejo naravno prisotne radioaktivne snovi.

4. člen

(ukrepi v primeru povečane izpostavljenosti)

- (1) Če se na podlagi meritev in ocene doz ugotovi, da delavci ali posamezniki iz prebivalstva letno prejmejo več kot 1 mSv zaradi sevanja gama oziroma kozmičnega sevanja ali več kot 6 mSv zaradi izpostavljenosti radonu in toronu ter njunim potomcem, je treba izvesti ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti.
- (2) Ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti so lahko reorganizacija delovnih nalog in delovnega časa, prezračevanje prostorov, premestitev delavcev ali posameznikov iz prebivalstva v druge prostore, prenehanje uporabe prostorov, v katerih so ljudje najbolj izpostavljeni, in druge dejavnosti, ki pripomorejo k zmanjšanju izpostavljenosti.
- (3) Poleg ukrepov iz prejšnjega odstavka se lahko kot ukrep izvedejo tudi gradbeni posegi na objektih, če jih je mogoče izvesti in se oceni, da bodo spremembe zadostno prispevale k zmanjšanju izpostavljenosti, primerljivih rezultatov pa ni mogoče doseči z ukrepi iz prejšnjega odstavka. Če so ukrepi potrebni zaradi vsebnosti NORM in TENORM v gradbenih ali drugih materialih oziroma pri dejavnostih, ki vključujejo take materiale, je ukrepe treba izvesti glede na ugotovljeno radioaktivnost in druge lastnosti materialov.
- (4) Izvajalec gradbenih posegov iz prejšnjega odstavka po zaključku del izkaže uspešnost izvedenih ukrepov s kontrolnimi meritvami, ki jih izvede pooblaščenec izvedenec varstva pred sevanji iz tretjega odstavka 2. člena te uredbe. Kontrolne meritve so izvedene v takem obsegu, da se preverita uspešnost in učinkovitost izvedenih ukrepov.
- (5) Ukrepe odredi pristojni organ iz petega oziroma šestega odstavka 2. člena te uredbe.

- (6) Odrejeni ukrepi so sorazmerni izpostavljenosti in takšni, da se ekonomsko najugodnejše doseže čim učinkovitejše in trajno zmanjšanje izpostavljenosti.

5. člen
(sredstva za izvedbo ukrepov)

- (1) Izvedbo ukrepov v objektih, namenjenih izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa, zagotovi država. Sredstva v skladu z načrtovanimi proračunskimi sredstvi zagotovi ministrstvo, pristojno za osnovno dejavnost, ki ji je objekt namenjen.
- (2) Izvedbo ukrepov v objektih, ki niso objekti iz prejšnjega odstavka, zagotovi lastnik objekta.
- (3) Če dejavnost vključuje izpostavljenost delavcev naravnim virom sevanja, izvajanje ukrepov zagotovi nosilec dejavnosti.

6. člen
(ozaveščanje na področju izpostavljenosti naravnim virom sevanja)

Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji in Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost zagotavljata ozaveščanje delavcev in prebivalstva z organizacijo seminarjev, strokovnih srečanj in delavnic ter z izdajo publikacij o izpostavljenosti naravnim virom sevanja.

7. člen
(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne.....
EVA 2015-2711-0042

Vlada Republike Slovenije
dr. Miro Cerar
predsednik

Priloga: Seznam dejavnosti, ki lahko vključujejo naravno prisotni radioaktivni material

- pridobivanje redkih zemelj iz monazita
- primarna proizvodnja železa
- proizvodnja in predelava naravnega kamna
- proizvodnja cementa, gradbenega materiala, vzdrževanje klinkerskih peči
- proizvodnja nafte in plina
- proizvodnja geotermalne energije
- proizvodnja fosforne kisline
- proizvodnja fosfatnih gnojil
- proizvodnja pigmenta TiO₂
- proizvodnja torijevih spojin in izdelkov, ki vsebujejo torij
- predelava niobijeve/tantalove rude
- termalna proizvodnja fosforja
- industrija cirkona in cirkonija
- termoelektrarne, vzdrževanje kotlov
- taljenje kositra/svinca/bakra
- naprave za filtriranje podzemne vode
- izkopavanje rud, razen uranove
- proizvodnja aluminija
- predelava boksitne rude
- predelava jekla
- proizvodnja toplotnoizolacijskih materialov
- razstavljanje in hramba eksponatov, ki vsebujejo NORM in TENORM

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)
 - četrti odstavek 45. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in o jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08-ZVO-1B, 60/11 in 74/15)
2. Rok za izdajo uredbe: Program sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o ukrepih za zmanjšanje izpostavljenosti zaradi prisotnosti naravnih virov sevanj (Uradni list RS 17/2006) se preneha uporabljati 17. 2. 2016, zato je ta datum rok za sprejetje uredbe.
3. Predstavitev presoje posledic na posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona: vpliv na javno zdravje

Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije je vsak deseti pljučni rak posledica radona. Z izvajanjem sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o tej problematiki bo dolgoročno zmanjšano število obolelih za pljučnim rakom zaradi izpostavljenosti radonu.
4. Izjava o skladnosti predloga predpisa s pravnimi akti Evropske unije in primerjalna preglednica, če gre za prenos direktive: s predloženo uredbo se ne prenašajo direktive Evropske unije.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

K 1. členu

Določena sta namen in vsebina uredbe. Uredba je namenjena zagotavljanju varstva pred povečano izpostavljenostjo delavcev in posameznikov iz prebivalstva zaradi naravnih virov ionizirajočih sevanj. S to uredbo se določajo obseg in pogostost pregledovanja delovnega in bivalnega okolja, ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti in merila za sprejemanje ukrepov.

Uredba določa območja oziroma dejavnosti, kjer lahko pričakujemo povečano izpostavljenost oseb naravnim virom ionizirajočih sevanj in se uredba prednostno izvaja.

K 2. členu

V 2. členu uredbe so določene vrste meritev, ki se jih izvaja, izvajalec meritev (pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji), prednostna območja oziroma dejavnosti, kjer se uredba izvaja, in pristojna organa (Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji – URSVS in Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost – URSJV), ki zagotavljata izvajanje uredbe.

K 3. členu

V 3. členu se določata obseg in pogostost meritev. Letno se pregleda vsaj 20 objektov, ki so namenjeni izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa (vrtci, osnovne in srednje šole, dijaški domovi, bolnišnice, zdravstveni domovi itd.) in vsaj 5 dejavnosti, kjer gre za skladiščenje, odlaganje ali ravnanje z materiali ali odpadki, ki imajo zaradi svojih lastnosti ali tehnološke predelave povečano vsebnost naravnih radionuklidov.

Določa se možnost pregledovanja tudi drugih objektov.

K 4. členu

V 4. členu so določeni merila za uvajanje ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti (več kot 1 mSv zaradi sevanja gama ali več kot 6 mSv zaradi izpostavljenosti radonu) in ukrepi. Prednostno naj bi se uporabili enostavnejši in cenejši ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti (reorganizacija dela, prezračevanje, premestitev v druge prostore, prenehanje uporabe prostorov in podobno). Gradbeni posegi se izvedejo le, če se oceni, da bodo ti ukrepi uspešni, cenejši in enostavnejši ukrepi pa so neučinkoviti.

Določena sta tudi upravna organa, ki ukrepe odredita (URSVS in URSJV).

K 5. členu

V 5. členu so določeni zavezanci, ki zagotovijo izvedbo ukrepov. Izvedbo ukrepov v objektih, namenjenih izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa, v skladu s četrtem odstavkom 46. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in o jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08-ZVO-1B, 60/11 in 74/15) zagotovi država. Sredstva zagotovi ministrstvo, pristojno za osnovno dejavnost, ki ji je objekt namenjen. Izvedbo ukrepov v drugih objektih oziroma pri drugih dejavnostih zagotovi lastnik objekta oziroma nosilec dejavnosti.

K 6. členu

V 6. členu je določena obveznost izvajanja kontrolnih meritev, s katerimi se preveri uspešnost izvedenih ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti. Meritve zagotovi zavezanec za izvedbo ukrepov, izvede pa jih pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji.

K 7. členu

7. člen se nanaša na ozaveščanje na področju izpostavljenosti naravnim virom sevanja. Prebivalci smo naravnim virom sevanja lahko izpostavljeni tudi v domovih oziroma v okoliščinah, ki niso opredeljene v 1. členu te uredbe, zato je pomembna splošna ozaveščenost na tem področju. Ozaveščanje izvajata URSVS in URSJV z organizacijo seminarjev, strokovnih srečanj in delavnic ter z izdajo publikacij o izpostavljenosti naravnim virom sevanja.

K 8. členu

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.